

Ob jubileju dr. Paole Korošec

V letošnjem vročem poletju je praznovala visoki življenjski jubilej arheologinja dr. Paola Korošec. V svojih devetdesetih letih je prehodila bogato in uspešno življenjsko pot, na kateri ji želimo še veliko srečnih let.

Slavljenka je diplomirala iz umetnostne zgodovine leta 1938 v Beogradu, svoje raziskovalno zanimanje pa je namenila arheologiji, iz katere je doktorirala leta 1968 na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Posvečala se je ključnim temam eneolitnega obdobja in zgodnjega srednjega veka. Sodelovala je pri številnih izkopavanjih v Sloveniji (Ptuj, Turnišče, Ljubljana, Svete gore nad Bistrico ob Sotli, Ajdovska jama pri Nemški vasi) in po Jugoslaviji (Amzibegovo, Bogojevo, Bribir, Danilo pri Šibeniku, Travnik). Objavila je okoli sto člankov in napisala več knjig: *Najdbe s koliščarskih naselbin pri Igu na Ljubljanskem barju* (1969), *Predistoriska naselbina Barutnica kaj Amzibegovo vo Makedonija* (1973; oboje skupaj s soprogom, profesorjem Josipom Korošcem), *Zgodnjerednjeveška arheološka slika karantanskih Slovanov* (1979), *Kulturno vrednotenje najdb z grobišča v Köttlachu pri Gloggnitzu* (1994), *Prispevek k izpovednosti velikega moškega zlatega prstana z grajske vzpetine v Ptujju* (1997) in *Nekropola na ptujskem gradu* (1999).

Zelo pomembno delo je dr. Paola Korošec opravila na področju staroslovanske arheologije. Za njeno raziskovanje je značilno iskanje novih poti, ki jih je utrla znotraj navidez trdnih in enovitih celot, v katerih je z veliko intuitivnostjo ugotavljala težko prepoznavne različnosti. Ilustrativni primer je nekropola na ptujskem gradu, h kateri se je velikokrat vračala in vedno znova odkrivala njene prvine. Tako je v množici skoraj štiristotih grobov ovrednotila različne sklope, od velikih, ki pripadajo panonski, na najdišču prevladujoči belobrdski kulturi, in alpski ketlaški kulturi, do majhnih kulturnih drobcev, v katerih se kažejo moravski in madžarski vplivi. Z

veliko pronicljivostjo je opozorila tudi na osamljeni grob, ki ga je umestila v čas zgodnjega preseljevanja ljudstev, kar so čez poldrugo desetletje, ob odkritju manjše nekropole iz 5. stoletja, potrdila tudi nova arheološka izkopavanja na ptujskem gradu.

Najodmevnejša, tako doma kot v tujini, pa je njena poglobljena razčlenitev ketlaške kulture. Z novo, izvirno umestitvijo te, že stoletje znane arheološke kulture, je dr. Paola Korošec zaokrožila zbirko gradiva z najdišč na ozemlju od Furlanije do Panonske nižine, od severnega Jadrana do srednjega Podonavja. Do tedaj enotno materialno kulturo je razdelila – z vmesno, manj izrazito prehodno skupino – na dva velika sklopa, na karantansko in ketlaško kulturno skupino. Ta izvirna delitev gradiva, ki so ji v bistvenih ugotovitvah kmalu pritrdili tudi drugi raziskovalci (večje razlike ostajajo le pri dataciji), je omogočila nove poglede na naselitvena območja alpskih Slovanov. Problematika te kulture in knjižna objava sama sta postali tema številnih proučevanj. Nanjo, in seveda tudi na druge študije dr. Paole Korošec, je oprta tudi zadnja raziskava o najdbah lončenine iz zgodnjerednjeveškega obdobja.

Za prepoznavnost slovenske arheološke vede so bile in ostajajo dragocene zlasti vezi, ki jih je dr. Paola Korošec s svojim znanjem in vedrim značajem stkala z mnogimi tujimi strokovnjaki, s katerimi je sodelovala na številnih znanstvenih srečanjih in v različnih organizacijskih forumih. Vse do zadnjega slovanskega kongresa v ruskem Novgorodu leta 1996 je bila naša cenjena predstavica v tej mednarodni arheološki združbi.

Ob čestitki, ki ji jo izrekamo s tem priložnostnim zapisom, je nesporno, da si brez dela dr. Paole Korošec, ki je v čast njej in stroki, ne moremo zamisliti razvoja in sooblikovanja slovenske arheologije.

Timotej KNIFIC